

Wet 19/2022 van 30 september voor de erkenning van rechtspersoonlijkheid aan de Mar Menor-lagune en zijn bekken

I. ALGEMENE BEPALINGEN

PREAMBULE

De redenen voor de goedkeuring van deze wet zijn tweeledig: enerzijds de ernstige sociale, ecologische en humanitaire crisis die de Mar Menor en de bewoners van de kustgemeenten treft; anderzijds de ontoereikendheid van het huidige juridische systeem voor de bescherming, ondanks de belangrijke regelgevende figuren en instrumenten die de afgelopen vijfentwintig jaar zijn ingevoerd.

Het voorstel beslaat het gehele ecosysteem van de mariene lagune van de Mar Menor, met een oppervlakte van 135 km², de grootste kustlagune in de Spaanse Middellandse Zee en een van de grootste in de westelijke Middellandse Zee. Met een gemiddelde diepte van 4 m en een maximale diepte van 7 m, wordt het van de Middellandse Zee gescheiden door een zandbank op rotsen van vulkanische oorsprong, 22 km lang en tussen 100 en 1.500 m breed (bekend als La Manga), die wordt doorkruist door vijf geulen of kanalen die in verbinding staan met de Middellandse Zee. Het bestaat uit de karakteristieke biodiversiteit (habitats, flora en fauna), het hydrogeologische systeem waarmee het in verbinding staat en dat het stroomgebied ervan vormt, de lagunebodem, het water en het zoutgehalte ervan, de kustwetlands, allemaal beschreven in het algemeen verslag over de ecologische toestand van het Mar Menor, opgesteld door het Wetenschappelijk Adviescomité van de Mar Menor en gepubliceerd op 6 februari 2017.

Het gebied heeft te lijden gehad onder een reeks van omstandigheden die voortkomen uit de intensivering van de menselijke gebruiken die sinds de jaren zestig zijn ontwikkeld. In het verslag wordt gewezen op de convergentie van verschillende effecten op de Mar Menor. Anderzijds is de Mar Menor, samen met zijn milieuwaarden, een van de belangrijkste elementen van culturele identificatie van de regio Murcia en wekt het bij alle Murcianen een sterke emotionele binding op. Het bewijs hiervan is de oprichting van verschillende burgerplatforms die buurtverenigingen, milieuorganisaties, beroepsgroepen, culturele stichtingen, enz. samenbrengen, die maatregelen eisen om dit ecosysteem te herstellen en te beschermen en die op 30 oktober 2019 in de stad Cartagena een massale demonstratie hielden met meer dan 55.000 mensen, die opriepen tot maatregelen om de Mar Menor te redden.

Om al deze redenen is de tijd gekomen om een kwalitatieve sprong te maken en een nieuw juridisch-politiek model aan te nemen, in overeenstemming met de internationale juridische voorhoede en de wereldwijde beweging voor de erkenning van de rechten van de natuur.

De huidige wet wordt uitgeoefend in het kader van de wet 3/1984, van 26 maart 1984, die het volksinitiatief op wetgevingsgebied regelt. Doel ervan is rechtspersoonlijkheid te verlenen aan het lagune-ecosysteem van de Mar Menor, teneinde het als rechtssubject een eigen handvest van rechten toe te kennen, gebaseerd op zijn intrinsieke ecologische waarde

en solidariteit tussen generaties, en aldus de bescherming ervan voor toekomstige generaties te waarborgen.

De erkenning van de rechten van het ecosysteem van de lagune van de Mar Menor en zijn bekken houdt in dat wij onze internationale verplichtingen nakomen, zoals de Overeenkomst van Parijs van 2015 over klimaatverandering, en om te kunnen voldoen aan de eisen van de nieuwe geologische periode waarin we leven die onze planeet is ingegaan, het Antropoceen.

In de 21e eeuw is ernstige ecologische schade veroorzaakt door het patroon van menselijke ontwikkeling, dat ons nu dwingt om onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de natuurlijke omgeving uit te breiden. Tegelijkertijd versterkt en verruimt de toekenning van rechten aan de natuurlijke entiteit van de Mar Menor de rechten van de mensen die er wonen, de rechten van de bewoners van het lagunegebied, die door de ecologische achteruitgang worden bedreigd: de zogenaamde bioculturele rechten. De grote uitdaging voor het milieurecht van vandaag is te komen tot een doeltreffende bescherming van de natuur en van de daarmee nauw verbonden culturen en levenswijzen van de mensen die in de lagune wonen, zoals in het geval van de gemeenten die grenzen aan de lagune van de Mar Menor. In dit verband is het noodzakelijk dat het recht en de onderwerpen die rechtsbescherming verdienen, worden uitgelegd in overeenstemming met de grote mate van ecologische achteruitgang waarin de Mar Menor zich bevindt.

Artikel 45 van onze Grondwet is door het Hooggerechtshof uitgelegd in die zin dat de natuur als ecosysteem de eenheid is die de mens als één element meer integreert en dus de ontwikkeling van mensen mogelijk maakt. Het oordeel van het Hooggerechtshof, 2e kamer, van 30 november 1990, benadrukte het verband tussen de natuurlijke omgeving en de fundamentele rechten op leven en gezondheid van het individu, en verwijst uitdrukkelijk naar de mens als een integraal deel van de natuur en niet als een wezen dat voorbestemd is haar te overheersen om haar uitsluitend ten dienste van hem te stellen: Het "onderscheid tussen gevaren die de menselijke gezondheid aantasten en risico's die andere dier- of plantensoorten bedreigen is grotendeels te wijten aan het feit dat de mens zichzelf niet ziet als deel van de natuur, maar als een externe externe kracht die hem wil overheersen of veroveren. Het is de moeite waard te herinneren dat de natuur geen onbeperkt gebruik toelaat en een natuurlijk kapitaal vormt dat moet worden beschermd" (arrest van de 2e kamer van het Hooggerechtshof van 30 november 1990, nr. 3851 van november 1990, nummer 3851/1990, Fundamento de Derecho 17.2).

In overeenstemming met het voorstel voor een ecocentrische interpretatie van ons rechtstelsel, waarop zowel het Spaanse Hooggerechtshof als andere rechtsbeoefenaars het hebben gewezen, is het noodzakelijk om de categorie van rechtssubjecten uit te breiden tot natuurlijke entiteiten, op basis van het bewijsmateriaal uit de biowetenschappen en de aardwetenschappen. Deze wetenschappen maken een opvatting van de mens als integraal onderdeel van de natuur mogelijk, wat ons verplicht de confrontatie aan te gaan met de ecologische achteruitgang van de planeet Aarde en de bedreiging die daarvan uitgaat voor het voortbestaan van de menselijke soort. De verklaring van rechtspersoonlijkheid van het Mar Menor en zijn bekken zal een autonoom beheer van de kustlagune mogelijk maken, opgevat als een ecosysteem dat als zodanig bescherming verdient. Dit is een juridische nieuwigheid die de tot nu toe gegeven behandeling versterkt: de lagune verandert van een

louter object van bescherming, herstel en ontwikkeling tot een ondeelbaar biologisch, ecologisch, cultureel en spiritueel subject.

Artikel 1.

De rechtspersoonlijkheid van de lagune van de Mar Menor en haar bekken wordt hierbij verklaard, en de lagune wordt erkend als subject van rechten.

Voor de toepassing van deze Akte wordt het bekken van Mar Menor gevormd door:

(a) de biogeografische eenheid die bestaat uit een groot hellend vlak van 1 600 km² in noordwest-zuidoostelijke richting, in het noorden en noordwesten begrensd door de laatste oostelijke uitlopers van de Betische bergketens gevormd door de pre-kust sierras (Carrascoy, Cabezos del Pericón, Sierra de los Victorias, El Puerto, Los Villares, Columbares en Escalona), en in het zuiden en zuidwesten door de kustgebergten (El Algarrobo, Sierra de la Muela, Pelayo, Gorda, Sierra de La Fausilla en het mijngebied Sierra de Cartagena-La Unión, met zijn laatste uitlopers bij Cabo de Palos), en met inbegrip van het waterbekken en zijn het stroomgebied en de afwateringsnetwerken ervan (wadi's, waterlopen, wetlands, crypto-wetlands, enz.).

b) Het geheel van de watervoerende lagen (Kwartair, Pliocen, Messinian en Tortonian) die de ecologische stabiliteit van de kustlagune kunnen aantasten, zoals het binnendringen van mediterraan zeewater.

Artikel 2.

1. De Mar Menor en zijn bekken hebben recht op bescherming, behoud, onderhoud en, in voorkomend geval, herstel, uit te voeren door de regeringen en de omwoners. Ook wordt erkend dat de Mar Menor recht heeft om als ecosysteem te bestaan en zich op natuurlijke wijze te ontwikkelen, hetgeen alle natuurlijke kenmerken van water, gemeenschappen van organismen, de bodem en de terrestrische en aquatische subsystemen die deel uitmaken van de lagune van de Mar Menor en haar bekken.

2. De in het vorige lid genoemde rechten hebben de volgende inhoud:

a) Recht op bestaan en natuurlijke ontwikkeling: De Mar Menor wordt bestuurd door een natuurlijke orde of ecologische wet waardoor het als lagune-ecosysteem en als terrestrisch ecosysteem in zijn bekken kan bestaan. Het recht om te bestaan houdt in respect voor deze ecologische wet, teneinde het evenwicht en het regulerend vermogen van het ecosysteem te waarborgen in het licht van de onevenwichtigheid veroorzaakt door antropogene druk die voornamelijk afkomstig is uit het stroomgebied.

b) Recht op bescherming: het recht op bescherming houdt in dat activiteiten die een risico vormen of het ecosysteem schaden, worden beperkt, stopgezet en niet toegestaan.

c) Recht op instandhouding: het recht op instandhouding vereist maatregelen om behoud van terrestrische en mariene soorten en habitats en het beheer van de daar bijbehorende beschermde natuurgebieden.

d) Recht op herstel: het recht op herstel vereist, zodra de schade zich heeft voorgedaan, herstelmaatregelen in de lagune en het stroomgebied ervan, die de natuurlijke dynamiek en veerkracht, alsmede de bijbehorende ecosysteemdiensten, herstellen.

Artikel 3

1. De vertegenwoordiging en het bestuur van de lagune van Mar Menor en haar stroomgebied bestaan uit drie organen.

Een Comité van vertegenwoordigers, bestaande uit vertegenwoordigers van de overheidsdiensten die in dit gebied actief zijn en van de burgers van de gemeenten langs de rivier;

een commissie van toezicht (de bewakers van de lagune van Mar Menor); en een wetenschappelijk comité, dat zal bestaan uit een onafhankelijke commissie van wetenschappers en deskundigen, universiteiten en onderzoekscentra. De drie genoemde organen, het **Comité van Vertegenwoordigers**, de **Commissie van Toezicht** en het **Wetenschappelijk Comité**, vormen samen het Mar Menor Trusteeship.

2. Het Comité van Vertegenwoordigers zal bestaan uit dertien leden, waarvan drie uit de federale regering, drie voor de autonome deelstaat en zeven voor de burgers, die aanvankelijk zullen komen uit de initiatiefgroep van het volkswetgevingsinitiatief. De taken van het Comité van Vertegenwoordigers omvatten het voorstellen van acties voor de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van de lagune, alsmede ook het toezicht en de controle op de naleving van de rechten van de lagune en het bekken; gebaseerd op de bijdragen van de Commissie van Toezicht en het Wetenschappelijk Comité.

3. De Commissie van Toezicht (voogden) zal bestaan uit een vertegenwoordiger en plaatsvervanger van de gemeenten aan de rivier of in het stroomgebied (Cartagena, Los Alcázares, San Javier, San Pedro del Pinatar, Fuente Álamo, La Unión, Murcia en Torre Pacheco) die door de respectievelijke gemeenteraden worden aangewezen en na elke gemeenteraadsverkiezing worden vernieuwd, alsmede één lid en één plaatsvervanger die elk van de volgende economische, sociale en milieubeschermingssectoren vertegenwoordigen: bedrijfsleven, vakbond, buurt, visserij, landbouw, veeteelt (met vertegenwoordiging van biologische en/of traditionele landbouw en veeteelt), milieubescherming, gendergelijkheid en jeugdverenigingen. Deze mensen, die een eerdere staat van dienst moeten hebben in de verdediging van het ecosysteem van de Mar Menor, worden in overleg met de meest representatieve organisaties van elk van de bovengenoemde sectoren benoemd, onder bijeenroeping en toezicht van de Promotiecommissie, en voor een hernieuwbare periode van vier jaar.

De Toezichtcommissie wordt uiterlijk drie maanden na de bekendmaking van deze wet samengesteld. De activiteiten van de Toezichtcommissie omvatten de verspreiding van informatie over de huidige wet, het toezicht op en de controle van de naleving van de rechten van de lagune en het bijbehorende bekken, en periodieke informatie over de naleving van deze wet, rekening houdend met de door het Wetenschappelijk Comité in haar verslagen vastgestelde indicatoren van de ecologische toestand van de Mar Menor.

4. Het Wetenschappelijk Comité zal bestaan uit onafhankelijke wetenschappers en deskundigen die gespecialiseerd zijn in de studie naar de Mar Menor en worden voorgedragen door de universiteiten van Murcia en Alicante, het Spaans Instituut voor Oceanografie (Oceanografisch Centrum van Murcia), de Iberische Vereniging voor Ecologie en de Hogere Raad voor Wetenschappelijk Onderzoek, voor een hernieuwbare periode van vier jaar. De onafhankelijkheid van het wetenschappelijk comité wordt gewaarborgd door twee voorwaarden voor zijn leden: erkend wetenschappelijk prestige en geen bezoldiging.

De taken van het wetenschappelijk comité omvatten het adviseren van het Comité van Vertegenwoordigers en de Commissie van Toezicht, en het vaststellen van indicatoren voor de ecologische toestand van het ecosysteem, de risico's ervan en passende herstelmaatregelen, die het Comité meedeelt aan de Commissie van Toezicht.

Artikel 4

Elk gedrag dat de door deze wet erkende en gewaarborgde rechten schendt, door elke overheidsinstantie, privaatrechtelijke entiteit, natuurlijke persoon of rechtspersoon, geeft aanleiding tot strafrechtelijke, civiele, milieu- en administratieve aansprakelijkheid, en wordt vervolgd en bestraft in overeenstemming met de strafrechtelijke, civiele, milieu- en bestuurlijke administratieve voorschriften in hun respectievelijke rechtsgebieden.

Artikel 5.

Elke handeling of actie van een overheidsdienst die in strijd is met de bepalingen van deze wet wordt als ongeldig beschouwd en is onderworpen aan administratieve of rechterlijke toetsing.

Artikel 6.

Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft het recht het ecosysteem van het Mar Menor te verdedigen, en kan de rechten en verboden van deze wet en de bepalingen die deze wet ontwikkelen, afdwingen door middel van een vordering bij de desbetreffende rechtbank of het openbaar bestuur. Deze rechtsvordering wordt ingesteld namens het ecosysteem van Mar Menor als de werkelijk belanghebbende partij. Degene die een dergelijke vordering instelt en zijn vordering toegewezen krijgt, heeft recht op volledige vergoeding van de schade.

Degene die een dergelijk beroep instelt en zijn vordering toegewezen krijgt, heeft recht op vergoeding van de volledige kosten van het geschil, met inbegrip van, onder meer, de honoraria van advocaten, procureurs, deskundigen en getuigen, en worden vrijgesteld van de kosten van het geding en van borg voor een voorlopige voorziening.

Artikel 7.

De overheden, op alle territoriale niveaus en via hun autoriteiten en instellingen, hebben de volgende verplichtingen:

1. Ontwikkeling van overheidsbeleid en systematische acties voor preventie, vroegtijdige waarschuwing, bescherming en voorzorg, om te voorkomen dat menselijke activiteiten leiden tot het uitsterven van de biodiversiteit van de Mar Menor en zijn bekken of tot wijziging van de cycli en processen die het evenwicht van het ecosysteem garanderen.
2. Het bevorderen van sociale bewustmakingscampagnes over de milieugevaren waarmee het ecosysteem van de Mar Menor wordt geconfronteerd, en voorlichting over de voordelen die de bescherming ervan voor de samenleving oplevert.
3. Periodieke studies verrichten naar de toestand van het ecosysteem van de Mar Menor, en de huidige en mogelijke risico's in kaart brengen.

4. Onmiddellijke beperking van de activiteiten die kunnen leiden tot het uitsterven van soorten, de vernietiging van ecosystemen of de permanente wijziging van het ecosysteem of de permanente wijziging van natuurlijke cycli.

5. Het binnenbrengen van organismen en organisch en anorganisch materiaal verbieden of beperken die het biologisch erfgoed van de Mar Menor blijvend kunnen veranderen. Alle bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze Akte worden ingetrokken.

Eerste slotbepaling.

Ontwikkeling van de regelgeving. De regering is bevoegd om, in het kader van haar bevoegdheden, haar goedkeuring te hechten aan zoveel bepalingen als nodig zijn voor de toepassing, uitvoering en ontwikkeling van de bepalingen van deze Akte.

Tweede slotbepaling.

Titel van de bevoegdheid.

Deze wet wordt vastgesteld uit hoofde van de in artikel 149.1.23 van de Grondwet bedoelde exclusieve bevoegdheid van de Staat voor basiswetgeving inzake milieubescherming, onverminderd de bevoegdheden van de autonome gemeenschappen om aanvullende beschermingsregels vast te stellen.

Derde slotbepaling.

Deze wet treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het Staatsblad. Daarom, beveel ik hierbij alle Spanjaarden, individuen en autoriteiten, om zich aan deze wet te houden.

Madrid, 30 september 2022

FELIPE R.

El Presidente del Gobierno,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN